

1^e bestuurs- rapportage 2019

Raadsbijeenkomst
Dinsdag 14 mei 2019

Agenda

- Speerpunten visie 2018-2022 'Samen doen'
- Ontwikkelingen per programma
- Bestuurlijke projecten & programma's
- Autonome ontwikkelingen

Participatie

Innovatie

Investeren

Speerpunten visie 2018-2022
‘Samen doen’

Participatie

- Startnotitie Participatie geschreven als basis voor een kaderstellend document
- Themasessie gemeenteraad 10 april over participatie i.s.m. Pro Demos
- Verkenning cliëntparticipatie

Toelichting participatie

- De raad heeft op 10 april een themasessie gehouden over participatie, met ondersteuning van het bureau Pro Demos. Met als centrale casus het project Kaasplein in Markelo is gesproken over vragen als: Wat is participatie, waarom is participatie van belang, welke rollen en taken liggen hier voor de raad, het college en de organisatie en hoe verhouden die zich tot elkaar.
- In navolging van het speerpunt “Participatie” uit de coalitievisie is een startnotitie geschreven die de komende tijd als uitgangspunt wordt gebruikt voor het denken over participatie. Het gaat daarbij zowel om grote, interactieve participatietrajecten, maar ook om de alledaagse houding/klantgerichtheid in onze dienstverlening.
- Er zijn twee bijeenkomsten geweest met jongeren van de Waerdenborgh. Hier zijn verschillend onderwerpen binnen het sociaal domein besproken. Ter voorbereiding op de aanbesteding hebben circa twintig ouders van leerlingen uit het leerlingenvervoer een informatiebijeenkomst bezocht en input geleverd voor het programma van eisen. Verder zijn we vanuit sociaal domein doorlopend in gesprek met maatschappelijke partners.

Innovatie

- Bezoek aan inspirerende bedrijven in Nederland
- Verduurzaming van bedrijven en woningen
- Hof van de Toekomst: verkenning flexibele mobiliteit en bereikbaarheid
- Verkennen mogelijkheden voor waterstof in de Hof
- Gebruik maken van de kracht van de regio (Agenda voor Twente)
- Verzamelen kennis over Innovatie in de zorg

Toelichting innovatie

- Maandelijks wordt er kennis en inspiratie opgehaald bij innoverende bedrijven in Nederland om toepassingen te vinden die aansluiten bij de Hof, zoals Physee en Birdwatch. Tevens is er een bijeenkomst geweest met jonge boeren over technologische innovaties voor Mineral Valley.
- Wij stimuleren het toepassen van nieuwe technieken in het verduurzamen van bedrijven en woningen, bijvoorbeeld door koeling via geluidsgolven bij IKC's Delden en Markelo. Ook spelen wij in op de wens van de ondernemers dat voorkomt uit het onderzoek MKB-vriendelijkste gemeente.
- Hof van de toekomst is de samenwerking van ondernemersplatform en de gemeente op gebied van innovatie. Dit ligt in het verlengde van de economische werkgroep. Er zijn meerdere bijeenkomsten geweest waarin ondernemers en gemeente samenwerken aan vervoersoplossingen voor nu en de toekomst.
- Samen met Cogas, Twentemilieu, Twence, UT en een aantal ondernemers is verkend wat de mogelijkheden op het gebied van waterstof nu zijn en vinden er gesprekken plaats om dit op te nemen in de Agenda voor Twente.
- Via Agenda voor Twente is er een eco-systeem gecreëerd, waarin onze innovatieve bedrijven samenwerken en kunnen groeien, zoals Novel-T. Zij worden onder andere gefinancierd door Agenda voor Twente.
- Er wordt onderzocht welke innovatieve oplossingen een bijdrage kunnen leveren aan de transitieopgave binnen de zorg.

Investeren

Slim investeren op vier hoofdthema's

1. Zorg en Welzijn

- Transformatieprogramma: zie projecten en programma's
- Twee kindcentra in Markelo en Delden: zie projecten en programma's
- Sportcentrum De Mors Delden

2. Duurzaamheid en Innovatie

- Programma 3: uitvoering duurzaamheidsbeleid
- Programma 4: uitvoering beheerplannen openbare ruimte
- Programma SEV: zie projecten en programma's

Investeren

Slim investeren op vier hoofdthema's

3. Organisatie ICT Communicatie

- Programma 1: e-dienstverlening verbeteren

4. Participatie

- Zie ook afzonderlijke pijler participatie
- Programma 4: jij en wij(k) aan zet
- Met raadswerkgroep gesproken over cliëntparticipatie

**Programma 1:
Burger & bestuur**

**Programma 3:
Wonen & werken**

**Programma 5:
Sociaal domein**

**Programma 2:
Veiligheid & regels**

**Programma 4:
Leefomgeving**

Ontwikkelingen

Programma 1: Burger & bestuur

- Agenda voor Twente:
Regiodeal, Huis van de Logistiek en Mineral Valley
- Samenwerkingsverband P10: De Strategische Agenda en het Uitvoeringsplan zijn herzien
- Interbestuurlijk toezicht: totaalbeeld Groen;
zorg sociaal domein is hiermee niet weg
- Uitbreiding e-dienstverlening
- Verkiezingen provincie en waterschappen
- Voorbereiding 100 jaar kiesrecht en 75 jaar bevrijding

Toelichting programma 1: Burger en bestuur

- Agenda voor Twente: Het Rijk gaat 30 miljoen extra investeren in Twente. Vanuit de Agenda voor Twente zorgen de gemeenten (10 mln) en provincie (20 mln) voor cofinanciering. De aftrap is gegeven voor het Huis van de Logistiek, waarbij werkzoekende gekoppeld worden aan logistieke bedrijven. Ook is de samenwerkingsovereenkomst getekend voor Mineral Valley Twente.
- P10: Binnen het samenwerkingsverband P10 draait het met name om lobby en kennisdeling op de items Omgevingswet, Financiële Verhouding en Asbest(daken). Daarbinnen is de Strategische Agenda en het Uitvoeringsplan herzien.
- IBT: Gedeputeerde Staten hebben op 16 april 2019 het IBT-beeld voor Hof van Twente vastgesteld. Evenals vorig jaar kleurt het totaalbeeld groen. Toch kleurt één van de vijf domeinen oranje, namelijk Financiën. Dit heeft nadrukkelijk te maken met de tekorten in het sociaal domein.
- Burgers kunnen nu een verhuizing binnen of naar de gemeente Hof van Twente digitaal doorgeven. Daarbij zijn de formulieren klantvriendelijker gemaakt.
- Op woensdag 20 maart 2019 zijn de verkiezingen voor de leden van Provinciale Staten en de waterschappen geweest. De verkiezingen zijn goed en zonder noemenswaardige incidenten verlopen.
- In overleg met de inwoners worden 100 jaar kiesrecht en 75 jaar bevrijding voorbereid. Beide worden in het volgende kwartaal uitgevoerd.

Programma 2: Veiligheid & regels

- Ondernijning: Gustoscontrole uitgevoerd en interne meldpunt 'niet plus' opgericht & bewustwordingscampagne gestart
- Omgevingsdienst Twente opgericht per 1 januari 2019
  - Onderzoek naar stalexplosie in Markelo
- Afronding en implementatie project kwaliteitsverbetering B-evenementenvergunningen
- Actualisatie drank- en horecavergunning
- Kwaliteitsverbetering vergunningverlening door verbetering van processen en taalniveau brieven

Toelichting programma 2: Veiligheid en regels

- Er heeft een Gustoscontrole plaatsgevonden om de signalen van ondermijning te onderzoeken. Ook heeft de samenwerking met het RIEC na oplevering van het ondermijningsbeeld o.a. geleid tot profilering en oprichting van het interne meldpunt “niet plus”. Ook vindt er een bewustwordingscampagne plaats binnen de gemeentelijke organisatie over ondermijning.
- De ODT is per 1 januari 2019 opgericht en de milieutaken zijn overgedragen naar de nieuw organisatie. Begin 2019 is een onderzoek uitgevoerd naar een stalexplosie in Markelo. Resultaten van dit onderzoek worden in mei 2019 verwacht.
- Om veiligheid van evenementen te garanderen is er meer ingezet op toezicht en handhaving vooraf en tijdens een evenement, zoals bij de paasvuren in april.
- Alle horecabedrijven (ongeveer 140) zijn aangeschreven om hun drank- en horecaverunning te actualiseren. De verzoeken om een nieuwe en/of gewijzigde vergunning stromen binnen.
- In 2019 hebben wij de conclusies van het onderzoek naar de ervaren kwaliteit van de vergunningverlening ter harte genomen. Dit heeft onder andere geleid tot het beschrijven en verbeteren van de vergunningprocedures en het beoordelen van het taalniveau van de standaardbrieven.

Programma 3: Wonen & werken

- Veegplan bestemmingsplan buitengebied 2019: 88 meldingen
- Integrale erfbenadering: Inzet ervencoach
- Verkenning woningbouw Delden en Markelo uitgevoerd
- Voorbereiding Woningbouwprogramma 2019-2028
- Centrumgebieden zijn groener gemaakt
- Aandacht voor duurzaamheid
- Programma-aanpak omgevingswet is vastgesteld door college

Toelichting programma 3: Wonen en werken

- De uitvraag voor deelname in het veegplan 2019 is gedaan en heeft geresulteerd in 88 aanmelding. Hiervan kunnen 41 mee in het Veegplan. Bij de overige aanmeldingen zijn we in gesprek over of en hoe we hiermee verder kunnen.
- Samen met de provincie Overijssel wordt een ervencoach ingezet voor het buitengebied. Gezamenlijk met de eigenaren van erven zal worden bekeken hoe het erf toekomstbestendig gemaakt kan worden.
- Uit de verkenning naar de woningbouw in de kernen Delden en Markelo is gebleken dat er mogelijkheden zijn voor inbreiding. Op termijn is dit onvoldoende om aan de woningvraag te voldoen en is uitbreiding noodzakelijk.
- Het woningbouwprogramma moet bestuurlijk besproken worden met de provincie Overijssel. Naar verwachting zal dit in het najaar 2019 plaatsvinden.
- Er is een impuls gegeven aan centrumgebieden door onder andere een gezamenlijke investering in groenaankleding. Ook is er gezamenlijk promotiemateriaal opgesteld over ondernemen in de Hof.
- Er zijn gesprekken gevoerd over het vervolg van duurzaamheidsmaatregelen. Dit wordt meegenomen in de actualisatie van de routekaart 2035. Enkele lopende projecten zijn de groene markten en hofpower.
- Meer informatie over het programma omgevingswet staat bij bestuurlijke projecten & programma's.

Programma 4: Leefomgeving

- Aanpak bestrijding eikenprocessierups vastgesteld
- Keuze gemaakt over verkeersmaatregel Molenstraat Goor; gestart met Gemeentelijk Mobiliteitsplan 2019
- Weginspecties uitgevoerd als start voor opstellen Beleidsplan Wegen
- Milieubeleidsplan ter inzage gelegd
- APV in concept klaar
- Bodemkwaliteitskaart is ter inzage gelegd
- Gemeentelijk Rioleringsplan is geëvalueerd

Toelichting programma 4: Leefomgeving

- Eikenprocessierups: Begin 2019 is besloten de eikenprocessierups op een andere wijze te bestrijden waardoor verwacht wordt dat de overlast minder wordt. Naast de bestrijding op het moment van overlast zijn preventief oude nesten verwijderd en zijn nestkastjes opgehangen voor natuurlijke bestrijding door koolmezen.
- In het voorjaar is duidelijk geworden welke maatregelen in de Molenstraat Goor en omgeving worden genomen. In navolging hierop is gestart met de uitwerking van het Gemeentelijk Mobiliteitsplan 2019.
- Beleidsplan Wegen: voor het opstellen van beleidsplan Wegen zijn begin 2019 wegininspecties uitgevoerd. Deze gegevens worden gebruikt voor de financiële doorrekening van het plan.
- Milieubeleidsplan: dit plan geeft aan inwoners, bedrijven en andere overheden duidelijkheid over door de gemeente te voeren milieubeleid. Het plan is in concept klaar en de werkelijke vaststelling is afhankelijk van de inspraak.
- APV: Algemene Plaatselijke Verordening is geactualiseerd conform het model van de VNG en is geagendeerd voor de raadsvergadering van 28 mei 2019.
- Bodemkwaliteitskaart: op deze regionale kaart zijn gebieden aangegeven waartussen grondtransport binnen heel Twente mag plaatsvinden zonder nader onderzoek wel binnen bepaalde spelregels. De kaart is ter inzage gelegd tot 26 april en wordt aan de raad aangeboden.
- Gemeentelijke Rioleringsplan: de evaluatie 2017-2018 is gereed. Er is een doorrekening gemaakt van de kosten met gevolgen voor de tarieven. De evaluatie is aangeboden aan de raad.

Programma 5: Sociaal domein

- Visiedocument 'Gezonde Verbinding' is vastgesteld door de raad
- Programma transformatie zorg is vastgesteld door het college
- Extra inzet op contractmanagement en toezicht
- Pilot Vroegsignalering Schulden in Twente in uitvoering genomen
- 73 van de 150 matches al ingevuld

Toelichting programma 5: Sociaal domein

- Het visiedocument 'Gezonde verbinding' is in de plaats gekomen van de Beleidsplannen Jeugd, Wmo en het lokaal gezondheidsbeleid. Er is twee keer vergaderd met de raadswerkgroep.
- Meer informatie over het programma Transformatie zorg staat bij bestuurlijke projecten & programma's.
- We hebben formatie vrijgemaakt om meer inhoud te geven aan toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid van de zorg. Contractmanagement wordt als aparte functie gepositioneerd.
- Doel van vroegsignalering is om met partners (Menzis, Salut, Woningstichtingen) eerder schuldsituaties op te sporen en op te lossen.
- Voor 2019 hebben we als doelstelling om wederom 150 matches te halen met mensen die een bijstandsuitkering ontvangen. Een match betreft niet alleen betaalde banen maar ook stageplekken en werkervaringsplekken. Het gaat altijd om inwoners uit Hof van Twente. Per 1 mei staat de teller op 73 matches waarvan 40 een betaalde baan hebben gevonden. Van de 73 matches gaat het om 19 statushouders. Dit is mede het resultaat van extra inzet op werkcoaches

**Herstructurering
Gijmink**

**Realisatie
IKC's
Markelo &
Delden**

**Herinrichting
Coberco
terrein**

Transformatie

**Bodem-
sanering
Gijmink**

Spoorpark

**Sociaal
economische
visie**

Omgevingswet

Bestuurlijke projecten & programma's

Bestuurlijke projecten & programma's (1)

Project herstructurering Gijmink

- Laatste groengebieden worden aangelegd
- Aanleg Groengebied tussen Meidoornstraat-Oude Haaksbergerweg wordt verplaatst naar 2020

Project nieuwe bodemsanering Gijmink

- Extra kosten zijn € 476.000 exclusief gemeentelijk aandeel in verdragingskosten
- Overleg met provincie over verdeling kosten t.g.v. vertraging en besluitvorming bomen
- Laatste fase Koppelpilot in uitvoering: goede deelname, in 2e berap voorstel voor dekking via Reserve masterplan asbest

Bestuurlijke projecten & programma's (2)

Project realisatie IKC Markelo en IKC Magenta, Delden

- Definitief Go besluit genomen
- Countus-pand wordt verbouwd voor tijdelijke huisvesting (Markelo)
- Op 8 mei is officieel de bouw gestart in Delden

Project spoorpark

- De verkeersstructuur Van Kollaan blijft ongewijzigd
- Gemeentewerf Goor is gesloopt
- Ontwerpbestemmingsplan "Goor, herziening Jumbo e.o." heeft ter inzage gelegen

Bestuurlijke projecten & programma's (3)

Project herinrichting Coberco-terrein Markelo

- Stichting De Kaasfabriek en gemeente in gesprek met kandidaat-huurders
- Bibliotheek werkt verbouwplannen uit tbv verhuizing na de zomervakantie
- Leadersubsidie verstrekt voor pekelbaden, plan wordt verder uitgewerkt
- Evaluatie kaasplein heeft plaatsgevonden
- Zonnepanelen voor op het dak, verkocht door Energie Coöperatie Hof van Twente (ECHT)

Bestuurlijke projecten & programma's (4)

Programma Sociaal Economische Visie

- Nieuwe doelstellingen en verdeling gedeeld met raad
- Ondernemersverenigingen intensief betrokken bij Hofbrede thema's
- Hof van Twente Index gelanceerd, digitale monitor met kengetallen SEV
- Cijfers bekend: steeds meer mensen uit Hof van Twente aan het werk
- Goedbezochte aftrap toeristisch seizoen
- Fairtrade gemeente

Bestuurlijke projecten & programma's (5)

Programma Transformatie

- 27 projecten in uitvoering of voorbereiding, gericht op transformatie naar de goedkoopst-adequate zorg
- Nieuwe transformatiemogelijkheden verzameld in samenwerking met andere gemeenten

Programma Omgevingswet

- Intern programma-organisatie opgestart met 3 sporen: Wet, Anders werken en Digitaal stelsel
- Raad: locatiebezoek Potdijk & informerende bijeenkomst gehad over het programma

Overzicht projecten	Soort	Dekking middels besluit	In 2019 Uitgegeven/ Ingekomen	t/m 2019 Uitgegeven/ Ingekomen	Aangegane verplichtingen	Verplichtingen nog aan te gaan	Verwacht Totaal Uit/in	Verwacht Tekort (-) of overschot (+)
1. Herstructurering 't Gijmink	uitgaven	€ 6.866.719	€ 66.243	€ 7.276.698	€ 94.969	€ 21.027	€ 7.392.693	€ -525.974
	inkomsten	€ 6.320.293	€ 2.000	€ 6.033.809	€ 794.822	€ 18.095	6846726,4	€ 526.433
	Saldo project							€ 459
2a. Nieuwe bodemsanering 't Gijmink	uitgaven	€ 4.000.000	€ 247.332	€ 3.912.196	€ 1.324.459	€ 1.507.032	€ 6.743.687	€ -2.743.687
	inkomsten	€ 70.000	€ 0	€ 391.200	€ 936.410	€ 1.009.985	€ 2.337.595	€ 2.267.595
	Saldo project							€ -476.092
2b. Koppelpilot Gijmink B	uitgaven	€ 600.000	€ 8.450	€ 404.045	€ 46.255	€ 20.000	€ 470.300	€ 129.700
	inkomsten	€ 300.000	€ 0	€ 92.818	€ 97.756	€ 37.352	€ 227.926	€ -72.074
	Saldo project							€ 57.626
3. Realisatie Kindcentrum Markelo en IKC Magenta, Delden (de Groene Droom)	uitgaven	€ 9.477.500	€ 366.994	€ 786.241	€ 0	€ 8.691.259	€ 9.477.500	€ 0
	inkomsten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0	€ 0
	Saldo project							€ 0
4. Spoorpark	uitgaven	€ 150.000	€ 56.150	€ 119.280	€ 37.987	€ 0	€ 157.267	€ -7.267
	inkomsten	€ 150.000	€ 56.150	€ 104.025	€ 0	€ 53.242	€ 157.267	€ 7.267
	Saldo project							€ 0
5. Herinrichting Coberco-terrein	uitgaven	€ 1.546.500	€ 2.069	€ 1.571.048	€ 1.427	€ 50.000	€ 1.622.475	€ -75.975
	inkomsten	€ 250.000	€ 0	€ 250.000	€ 0	€ 0	€ 250.000	€ 0
	Saldo project							€ -75.975
6. Sociaal economische visie	uitgaven	€ 1.500.000	€ 58.451	€ 1.015.392	€ 151.000	€ 275.157	€ 1.500.000	€ 0
	inkomsten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Saldo project							€ 0
7. Transformatie	uitgaven	€ 350.000	€ 0	€ 0	€ 145.000	€ 205.000	€ 350.000	€ 0
	inkomsten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Saldo project							€ 0

1) Extra kosten zijn € 476.000 exclusief gemeentelijk aandeel in vertragskosten

2) in 2e berap 2019 komt een voorstel voor dekking van de netto kosten van de koppelpilot via de Reserve masterplan asbest

Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen

Nr	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
1	Jeugdzorg en Wmo	-392.609	-392.609	-392.609	-392.609	-392.609
2	Bijzondere bijstand	-39.000	-39.000	-39.000	-39.000	-39.000
3	Participatiewet (bijstand)	-576.518	9.000	9.000	9.000	9.000
4	Participatiewet (re-integratie)	44.710	152.057	141.558	128.549	139.398
5	Casemanagement Omgevingsdienst Twente	-45.950	-46.845	-47.519	-48.193	-48.192
6	Externe advieskosten MER	49.550	49.550	49.550	49.550	49.550
7	Areaaluitbreiding OZB		25.000	50.000	75.000	75.000
8	Begraafrechten	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
9	Indexering 2020 (loon-/prijsontwikkeling)		-645.000	-645.000	-645.000	-645.000
10	Gemeentefonds (september-/decembercirculaire)	-297.000	-4.000	-131.000	-56.000	-76.000
11	Dividenduitkeringen	605.000	175.000	175.000	175.000	175.000
12	Diversen (overige ontwikkelingen)	-46.348	-745	-52.610	-22.528	-22.431
Totaal 1e berap 2019		-748.165	-767.592	-932.630	-816.231	-825.284

Toelichting autonome ontwikkelingen

Het totaal aan autonome ontwikkelingen wordt opgenomen in de programmabegroting 2020. Het saldo van de jaarschijf 2019 komt direct ten laste van de algemene reserve.

1. Jeugdzorg en Wmo

In de uitvoering worden we geconfronteerd met een toename van de kosten, met name door toepassing van de nieuwe reële tarieven met ingang van 2019 en door stijging van de BTW van 6% naar 9% voor Jeugdzorg en Wmo.

2. Bijzondere bijstand

Op basis van de declaraties en toekenningen in het 1e kwartaal 2019 blijken de uitgaven voor bijzondere bijstand hoger dan geraamd en dient dit bedrag structureel verhoogd te worden.

3. Participatiewet (bijstand)

De Rijksvergoeding voor 2019 is bij voorlopige beschikking in het 1e kwartaal met € 391.158 naar beneden bijgesteld. Terwijl de Rijksvergoeding voor 2018 in het laatste kwartaal 2018 juist naar boven was bijgesteld. Daarnaast heeft het ministerie op 25 april 2019 een tussentijdse aanpassing van de BUIG gepubliceerd. Dit "nader voorlopige budget Gebundelde uitkering 2019" voor Hof van Twente is € 5.730.392. Dit is nog eens € 194.360 lager dan het eerder gepubliceerde voorlopige budget 2019. In totaal komt het tekort voor 2019 dus neer op een bedrag van € 585.518. Er is nog dermate veel onzeker over het meerjarig beeld dat we vooralsnog de ramingen niet structureel aanpassen. De uitgaven in het kader van het participatiefonds, de loonkostensubsidie en het nieuw beschut werken zijn € 181.000 hoger dan geraamd. Daartegenover staan lagere uitgaven voor de Participatiewet (bijstand) voor een bedrag van € 190.000.

4. Participatiewet (re-integratie)

De budgetten die zijn geraamd voor de uitvoering van re-integratie en WSW moeten worden geactualiseerd op basis van de te ontvangen Rijksbijdrage. Met name door daling van het aantal personen in de sociale werkvoorziening is sprake van een voordeel.

Toelichting autonome ontwikkelingen

5. Casemanagement Omgevingsdienst Twente

Bij de start van de Omgevingsdienst Twente is ervoor gekozen een budget beschikbaar te stellen voor casemanagement om de verbinding tussen onze organisatie en de ODT te borgen. Dit extra budget dient in de begroting te worden opgenomen en is lager dan in eerste instantie geraamd.

6. Externe advieskosten MER

In 2018 zijn er maar beperkt milieueffectrapportages gemaakt en in die gevallen heeft de initiatiefnemer hiervoor betaald. In verband met de overgang naar de ODT kan dit budget met ingang van 2019 komen te vervallen.

7. Areaaluitbreiding OZB

Door areaaluitbreiding, d.w.z. er is een toename van objecten die OZB-plichtig zijn, dient de raming voor OZB-opbrengsten te worden verhoogd.

8. Begraafrechten

In 2015, 2016 en 2017 zijn extra inkomsten ontvangen i.v.m. het inlopen van de achterstand van grafrechtverlenging. Dit moet worden gezien als een éénmalige piek. In 2018 bleef de opbrengst € 58.000 achter bij de raming. Het jaar 2018 moet worden gezien als een gemiddeld jaar. De opbrengst begraafrechten wordt daarom verlaagd.

9. Indexering 2020 (loon-/prijsontwikkeling)

Voor het opstellen van de begroting 2020 wordt het effect van loon- en prijsontwikkelingen nu verwerkt. Vanaf 2020 wordt de indexering voor het sociaal domein hier ook bij meegenomen. Tegenover de loon- en prijsstijgingen staat (slechts deels) een compensatie vanuit het gemeentefonds.

Toelichting autonome ontwikkelingen

10. Gemeentefonds (september-/decembercirculaire)

De septembercirculaire en decembercirculaire 2018 hebben beide per saldo een negatief gevolg voor de uitkering uit het Gemeentefonds. De raad is hierover via raadsbrieven geïnformeerd.

11. Dividenduitkeringen

De positieve resultaten van onze verbonden partijen (BNG Bank, Enexis en Twence) over 2018 leiden tot hogere dividenduitkeringen in 2018. De prognoses van de BNG Bank en Twence geven aanleiding tot een structurele bijstelling van de dividenduitkering in de komende jaren.

12. Diversen (overige ontwikkelingen)

Overige bijstellingen van budgetten.

Toelichting autonome ontwikkelingen

De autonome ontwikkelingen 2019-2023 leiden tot het volgende budgettair perspectief

Budgettair perspectief	2019	2020	2021	2022	2023
Programmabegroting 2019	0	-416.776	54.747	162.602	151.862
1e bestuursrapportage 2019	-748.165	-767.592	-932.630	-816.231	-825.284
Dekking algemene reserve	748.165				
Saldo inclusief autonome ontwikkelingen	0	-1.184.368	-877.883	-653.629	-673.422
Waarvan incidentele baten en lasten	-2.079.327	-90.000	-85.000	-80.000	-80.000
Structureel perspectief begroting 2019	-2.079.327	-1.274.368	-962.883	-733.629	-753.422

Toelichting:

De 1e berap 2019 wordt verwerkt in de 3e begrotingswijziging 2019.

De eerdere twee begrotingswijzigingen zijn:

- 1e begrotingswijziging 2019 (15-01-2019): Krediet toegankelijk en aansluitklaar maken De Kaasfabriek Markelo (€ 285.000) i.c.m huurverhoging

- 2e begrotingswijziging 2019 (26-02-2019): Budgetoverheveling van 2018 naar 2019 (€ 402.787)

Beide wijzigingen hebben per saldo geen effect op het budgettair perspectief.